

ימי עיון בתנ"ך תשפ"א

'לא יהיה לך...' - למהותה של עבודת אלילים

ד"ר שמואל ויגודה

משך חכמה, שמות פרק לב'

ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל ומחולות ויחר משה וישלך מידידיו את הלוחות וישבר אותם תחת ההר, הענין, כי התורה והאמונה המה עיקרי האומה הישראלית וכל הקדושות א"י וירושלים כו' המה פרטי וסניפי התורה ונתקדשו בקדושת התורה, ולכך אין חילוק לכל עניני התורה בין במקום בין בזמן והיא שוה בא"י ובחו"ל [לבד מצות התלויים בארץ] וכן הוא שוה בין לאדם הגבוה שבגבוהים, משה איש האלקים להשפל שבשפלים, ואם יעבור אחד מהמה על אחת ממצות ד', דת אחד לו עם השפל שבשפלים, ומשה לא קראו התורה רק סרסור, אבל אין התייחסות התורה לו והתורה היא מחויבת המציאות כי קוב"ה ואוריינתא חד וכמו שהוא מחויב המציאות כן התורה, ומציאותה אינו תלוי רק בעילת העילות ית"ש. והנה דל השכל קצר ידו להשיג מציאות מחייב המציאות בלתי תכלית ובלתי מושג, ולכך חתרו להם מסילות לעשות צורות ודמיונות או כונים למערכת שמים לאמר זהו המרכבה לאלקות וזהו המשגיח והמסבב כל הענינים בעולם, ולו עבדו וזבחו והקטירו, ורקודי הנפש ורתיחות הדם נתהוו ממושג מוחשי ונראה. והמה כאשר ראו כי בושש משה נפלו מאמונתם ובקשו לעשות להם עגל ולהוריד על הצורה ההיא רוח ממעל ולשפוט ע"ז כי הוא מרכבה לאלקות והוא המשגיח בעולם השפל והוא העלם ממצרים וזה הי' גם חטא עגלי ירבעם יעו"ש היטב למתבונן.

וע"ז צווח משה ככרוכיא, האם תדמו כי אני ענין ואיזו קדושה בלתי מצות ד', עד כי בהעדר כבודי עשיתם לכם עגל, חלילה גם אני איש כמוכם, והתורה אינה תלויה בי, ואף אם לא באתי היתה התורה במציאותה בלי שני חלילה, והראיה כי ל"ח שנה שהיו נזופים במדבר לא היה הדבור מתיחס למשה ואל תדמו כי המקדש והמשכן המה ענינים קדושים בעצמם, חלילה, השי"ת שורה בתוך בניו, ואם המה כאדם עברו ברית, הוסר מהם כל הקדושה והמה ככלי חול באו פריצים ויחללוהו וטיטוס נכנס לקה"ק וזונה עמו ולא ניזוק, כי הוסר קדושתו. ויותר מזה הלוחות מכתב אלקים, גם המה אינם קדושים בעצם רק בשבילכם, וכאשר זנתה כלה בתוך חופתה המה נחשבים לנבלי חרש ואין בהם קדושה מצד עצמם, רק בשבילכם שאתם שומרים אותם. סוף דבר אין שום ענין קדוש בעולם ויוחס לו העבודה והכניעה, רק השי"ת שמו הוא קדוש במציאותו המחויבת ולו נאוו תהלה ועבודה, וכל הקדושות המה מצד צווי שצוה הבורא לבנות משכן לעשות בו זבחים וקרבתות לשם הי"ת בלבד, והכרובים חלילה אין להם עבודה ושום מחשבה וענין, רק זהו כמו הקברניט רוצה לדעת הרוח לאן נוטה עושה תורן, כן עשה הבורא יתברך סמנים וציונים להודיע אם ישראל עושין רצונם של מקום בזמן שפניהן איש אל אחיו כו' ודו"ק. ולכן אין בארון רק לוחות והס"ת והכרובים המה מבחוץ על הכפורת לא בארון רק שמורים למציאות המלאכים כמבואר במורה ח"ג פרק מ"ה.

וזהו ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל ומחולות [וראה כי גדל טעותן עד, אשר לא חשבוהו לספק כלל כי לא רצו לעמוד אולי ירד משה ולהביט מרחוק על ביאתו רק היו משוקעין בטעותם בתועבות העגל אשר חשבוהו לאלקין] הבין טעותן ויחר אף משה וישלך מידידיו את הלוחות, ר"ל כי אין שום קדושה וענין אלקי כלל בלעדי מציאות הבורא ית"ש, ואם הביא הלוחות היו כמחלפים עגל בלוח ולא סרו מטעותן, אולם כאשר שבר הלוחות, ראו איך המה לא הגיעו אל מטרת האמונה בד' ותורתו הטהורה.